

דרכי אל הסואץ

מראש של שריהחוף הדני, שהודיע לממשלת מצרים על בואה הצפוי של בירגיטה סופס. בקשר אליה התייחסים הם סוערים יותר. כשאנו מתקרבים לתעלה, אני שומע כבר סיפורים חדשים. הקצינים מתלחשים שהי מצרים כבר הודיעו לשרהחוף הדני כי ירשו לבירגיטה לעבור, אבל לא יושיטו לה שום עזרה במזון, דלק או חלקי מכוונות. הקפטן אומר שהוא מצפצף: "נעבור איכ" שהו".

אני מכין את חפצי במקרה ש... שיקרה משהו. עד עכשיו ישנתי בתא הנוסעים. מראגון לא הפליג איתנו שום נוסע, התא היה פנוי. הקפטן אומר שאם אהיה בתא הנוסעים, יחשבו המצרים שאני אינני מלח, כי אם סתם תייר ישראלי, העובד בהתנדבות במטבח האוניה.

בהודמנות זו, שאני מעביר את החפצים. אני מבחין בפעם הראשונה שאני בעל רכוש עצום: כמה עשרות פילים מכל הסוגים, פסלים, מכתבים, מעטפות בולים וכל מיני סמרטוטים אחרים.

★ ★ ★

סיני מימין, התעלה משמאל

כנסים למפרץ סואץ. מימינו מדבר מהצד הזה. מעניין מאד לראות את המדבר מהצד הזה.

הצ'יפטיאורט פיטרסון מבקר במטבח ומסביר ליצ'ארלי את מבצע סיני. כשיצא את אילת קיבל פיטרסון אלבום באנגלית

ידענו שאין טעם להתחכך עם רפי. ראיתי כבר הרבה ימאים, אבל זה היה המזור ו הנחמד כולו. הסברנו לו, הקפטן ואני, ש הוא יוצא לסואץ על אחריותו הפרטית, וכי הוא עלול גם להיעצר ולהיכלא בבית סוהר. אשר לאוניה, היינו בטוחים כי לא יאונה לה כל רע.

לפני שנכנסנו לתעלה, היה גדמה שרפי החליט להיזהר בכל זאת. נשמתי לרחחה וקיחיתי שהכל יעבור בסדר.

בצהרים הגענו לפתח התעלה. ישבתי ב תאי וערכתי את חשבונות המזון והדלק. כשפתע ראיתי צל על חלון התא. הסתכלתי החוצה: רפי עמד ליד המעקה.

עד שקפצתי החוצה לסיפון, היה כבר מאוחר. המלחים המצריים ואנשיהמכס הב' הבחינו בו על סיפון הבירגיטה. צעקות אימים נשמעו על החוף. מאחד הרציפים של גמל סואץ יצאה סירת משטרה במהירות גדולה לכיוון שלנו.

★ ★ ★

בירה וכריכים למצרים

סרן מצרי היה הראשון שיפס ו' עליה במדרגות הכבש של הבירגיטה.

הוא ביקש לראות את הקפטן שלנו וניגש מיד לענין: "באנו לעצור את הבחור".

רפי היה בחדר האוכל. קראנו לו לבוא, והוא נכנס, כשחיוכו התמיד על שפתיו. הסרן המצרי היה שבערצון. הוא הורה לחיילים, שבאו אחריו, לקחת איתם את

שרות שרפי יעצר בסואץ. רפי לא הבין דבר מכל השיחות הללו. הוא המשיך ל' הגיש לנו את הארוחות לשולחן ולצחוק כל הזמן על חשבון השפה הדנית שבפינו.

עכשיו לא היה זמן לצחוק. רפי נראה עדין אמיץ ביותר. הקפטן נראה נבוך. "זו' הי ספינה דנית", אמר לקפטן המצרי, "אני חושב שאין לך שום זכות לעצור את המלח שלי".

לסרן היה יותר מוכות. היו לו חמש סירות מלאות חילים ושוטרים, שהקיפו את בירגיטה ואיימו עליה ברוביהם. רפי היה מוכרח לרדת. הוא לקח כמה מחפציו, הר' בה גייר ושני עטים, נפרד מכולם והמשיך לחייד.

"פיטרסון! נתראה בפורט-סעיד!!! צעק אלו מהסירה המצרית. הקפטן המצרי הבטיח לו זאת. הוא הסביר לו כי הוא יוטס ל' קהיר, ומשם בחזרה לפורט-סעיד.

מאז לא ראינו אותו. בתאו נשאר כל החפצים, כמה עשרות פילים, מערכת כלי תה צלונות וחפצים אישיים. כשנכנסנו לגמל חיפה, קלטנו בין המברקים את מברקה של אמר מירושלים: "ברוך בואך למולדת. אני מגיעה ברכבת מחר בשעה 1030. אחכה לך בחברת ששה. נשיקות מאמא".

הצוות הצטער מאד על מעצרו של רפי. יצ'ארלי הצילוני אפילו בכה מעט. רפי היה חברו הטוב ביותר על הספינה. בשבילנו היה רפי חבר וידיד טוב, והישראלי הראשון שהכרנו מקרוב. אני מקוה שהוא ישוחרר בקרוב.

★ ★ ★

טוב שיש תמונות

ר' החובל לולק חיך בכל פעם ש' הזכירו את השם רפי. ניכר היה ש' הידידות בין המלצר לבין רביהחובל היתה הרוקה ביותר.

עשינו את הכל כדי לאפשר לרפי לעבוד בעבודה עתונאית במלחים. בקולומבו שכר' נו את יצ'ארלי, עלימנט שרפי יוכל לרדת לחוף ולצלם. שמחנו שהבירגיטה מצולמת ומוכרת בלייסיוף בעתון מצוייר, ושמחנו לקבל את העתונים שנשלחו לרפי לראגון. חבל שאי-פעם אי-אפשר לדעת באיזה צד מחזיקים את העתונים שלכם, ומאיזה צד קוראים אותם. טוב שיש תמונות, זה נתון את הכיוון הנכון".

לגבי שחרורו של רפי, היה רביהחובל אי-פטימי מאד: "שרהחוף הדני יטפל בענין במרץ רב, ובחודאי גם הממשלה שלכם. אין לי ספק שהמצרים יבחינו כבר בימים הרא' שונים שאין שום קשר בין רפי ובין מרגל. הוא סתם ימאי, עתונאי ובחור נחמד. זה הכל".

בבר של הגמל התאספו כל מלחי ה' בירגיטה. הם הוזמנו על ידי אביו של רפי, מרטין רונוצ'ינג. לשתיים בירה קרה לחיי בנו.

"לחיי רפי נלסון ולשחרורו המהיר", הרים

בין הדיפלומטים צולם רפי נלסון במסיבת יום-העצמאות של הצירות הישראלית בראגון, בשעה שהוא מרכיב את משקפי-השמש הנצחיים שלו. לידו: ישראלים בבורתה.

על המיבצע, והספיק כבר לקרוא אותו בינתיים.

"אתה רואה את זה", מראה פיטרסון ליצ'ארלי על המדבר שמימין, "כל זה היה שייך לישראלים לפני ששה חודשים".

במפרץ תנועה-אוניות מרובה. המראה הי כלי הוא כמעט של תחרות ימית. כל אוניה משתללת להשיג את השניה, כדי להכנס לפני השנייה. לבירגיטה אין שום סיכוי להשיג בהתחרות כזו, למרות שהמי כונאים שלנו הצליחו לתקן את ההגה החשמלי.

אני מוריד לתא של יצ'ארלי את כל החפצים שלי ונכנס לשם בעצמי. — — —

על מה שקרה אחרי שרפי נלסון ירד לתאו של יצ'ארלי בכניסה ל' תעלת-סואץ, סיפר רביהמלחים פ' טרסון לכתב "העולם הזה" שעתה על סיפון ה"בירגיטה טופט", בה' גיעה לנמל חיפה:

"כבר בגיבושי אמרנו לרפי שאין לנו התנגדות לכך שירד לחוף ויחזור לאילת ב' אחת הספינות העובדות על קו אמריקה אילת. הוא צחק: "הסתמתי את כל הסיול הגדל להונגקונג. טוקיו ואוסטרליה, רק בגלל הסואץ. עכשיו אני ארד בגיבושי".

★ ★ ★

הרכה גייר ושני עטים

במשך כל הדרך מגיבושי לסואץ שר' חתנו ארוכות בחדרהקצינים על האפי

רביהמלחים את כוסו. "לחיי רפי!" צעק הצוות בדנית והוריק את הכוסות.

★ ★ ★

מלח המיבחן

רפי איילון, הימאי הראשון שהגיע לסואץ מאז פרשת בת-גלים האומללה, היה מעין מלח-מיבחן, תחליף לספינת-המיבחן שהפ' ליגה עשרות פעמים על גלי הדמיון של מדינאי ישראל. אולם הוא לא העמיד ב' מיבחן רק את גמאל עבד אל-נאצר (ראה הפרוטג'יה). הוא העמיד במיבחן קשה עוד יותר את ראשי ישראל ועתונאיה.

ברגע הראשון קפץ משרדהחוף על ה' מציאה כמוצא שלל רב, הוציק את העולם, שמח על ההודמנות להטיל על השולחן ה' בינלאומי עוד קלף אחד נגד השליט המצרי. אולם כעבור ימיים החקרר המשרד ב' אופן פתאומי. הוא גילה שאילון הוא איש העולם הזה.

דוברי משרדהחוף סיננו לעתונות הודעות מפתיעות: משרדהחוף יעץ לנלסון שלא להפליג, הוסיפו שרפי נלסון נאסר עליידי המצרים "בטעות". היתה זאת כמעט הזמנה גלויה לעבד אל-נאצר לעשות ברפי ככל העולה על נפשו. הד מרויק להערת מוכיר ראשי-הממשלה (ראה להלן).

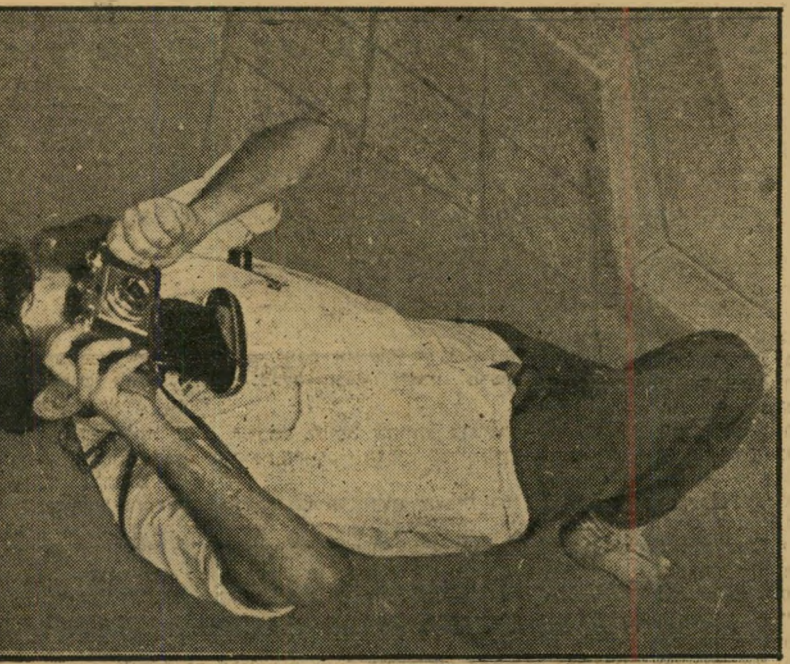
אם שיא ההתכרות לא הושג על-ידי משרד החוף, אם קיבל ציון של "מספיק" בקושי" במבחן המוסרי, השיגה העתונות הישראלית לעצמה "לא מספיק" מצלצל.

ביום הראשון עטה גם היא על המציאה, הקדישה לרפי כותרות שמנות. אולם מיד כשנתברר לה כי המדובר בכתב העולם הזה, הורידה את מסדהשתקה על אישיותו של רפי. בעוד שעיתוני העולם הרחיבו את ה' דיבור על המלח השבוי, בעל האישיות ה' ססגונית, לא יכלו הקוראים בישראל לקרוא דבר על עברו ושליחותו. אפילו ההודעות הסנסציוניות של רדיו קאהיר, שריתקו את העולם, לא פורסמו ברוב העתונים המקר' מיים, שצרות עינם היתה חזקה מן החוש העתונאי שלהם.

כשהביע רדיו קאהיר את החשד כי רפי כלל אינו איש העולם הזה, והיה צורך דחוף לפרסם הכחשה מטעם עורך העולם הזה, דבר שאולי יכול היה להציל את אילון מחקירות והתעללויות, סירבו רוב העתונים לפרסם את ההודעה. היא הגיעה לקאהיר רק הודות לעזרה ושיתוף-הפעולה הנאמן של הסוכנויות הזרות, ובעיקר של רויטרס הבריטית, יונייטד פרס האמריקאית וטאטיס הסובייטית.

אותם העתונים שהתמוגגו מרוב נחת כשכתב ישראלי עליה לשעה קלה על אוניה מצרית כנמל איטלקי, הכתירו את המעשה חסר-הערך כמיבצע-גבורה יחיד-בימינו ו' נתנו לו פרס עתונאי, לא היו מוכנים לנקוף אצבע להצלת עתונאי שהיסתכן במיבצע ניעו חסרתקדים מאז קום המדינה.

קנאת עתונאים לא הרכתה חוכמה. אך היא הוכיחה כי עתונות ישראל זקוקה ל' בדק-בית מוסרי, לא פחות מן המיסודות שהיא מותחת עליהם ביקורת.

מול הכודרה שוכב רפי על הריצפה. אחרי שהשיל את נעליו, מצלם את פסלהענק. כעתונאי הצטיין רפי בכשרונו לחזור לכל מקום. ובעין חדה לאנשים ולמקורות ההווי.